

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๑. อะไรชื่อว่าพยัญชนะ ฯ พยัญชนะวรรคมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

✕ อักขระที่เหลือจากสระนั้น ๓๓ ตัว มี ก เป็นต้น มีนิคคหิตเป็นที่สุด ชื่อว่าพยัญชนะ ฯ

✕ พยัญชนะวรรค มี ๒๕ ตัว คือ

ก ข ค ฌ ง เรียกว่า ก วรรค

จ ฉ ช ฌ ญ เรียกว่า จ วรรค

ฎ ฐ ฑ ฒ ณ เรียกว่า ฎ วรรค

ด ถ ท ธ น เรียกว่า ด วรรค

ป ผ พ ภ ม เรียกว่า ป วรรค ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. จตุหิ+อปาเยหิ สन्धिเป็น..... ฯ

ข. ตัม+นิพพุตัม สन्धिเป็น..... ฯ

ค. จกฺขวาปาถํ ตັดบทเป็น..... ฯ

ฌ. อิธ+ปโมทติ ตັดบทเป็น..... ฯ

ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริยาประกอบ ๔ คือ..... ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

✕ ก. จตุหิ+อปาเยหิ สन्धिเป็น จตุหปาเยหิ ฯ

✕ ข. ตัม+นิพพุตัม สन्धिเป็น ตณฺนิพพุตัม ฯ

✕ ค. จกฺขวาปาถํ ตັดบทเป็น จกฺข+อปาถํ ฯ

✕ ฌ. อิธ+ปโมทติ ตັดบทเป็น อิธ+ปโมทติ ฯ

✕ ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริยาประกอบ ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อาคโม ๑ ปกติ ๑ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. คุณนามแบ่งเป็นกี่ชั้น ฯ อะไรบ้าง ฯ

ข. นปฺงสกลิงค์ มีการันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ไหนถึงไหน เป็นเอกวจนะอิตถิลิงค์อย่างเดียว ฯ

ฌ. กตม, ตุมห จัดเป็นสัพพนามชนิดไหน ฯ

ง. ติโร, หนุท แปลว่าอย่างไร ฯ เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ

- ๕ ก. **ปาริ คจณติ สีเลนาติ ปารคฺ**
(ผู้ใด) ย่อมถึง ซึ่งฝั่ง โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้หนึ่ง) ชื่อว่าผู้ถึงซึ่งฝั่งโดยปกติ,
เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในอรรถแห่งตัสสีละ, รุ ปัจจย ฯ
- ๕ ข. **ครหิตพพุนติ คารยหิ**
(กรรมใด) อันเขาพึงติเตียน เหตุนั้น (กรรมนั้น) ชื่อว่าอันเขาพึงติเตียน,
เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ, ญย ปัจจย ฯ
- ๕ ค. **วิเนติ เตนาคติ วินโย**
(บัณฑิต) ย่อมแนะนำ (ด้วยอุบาย) นั้น เหตุนั้น (อุบายนั้น) ชื่อว่าเป็นเครื่องแนะนำ
(ของบัณฑิต), เป็นกัตตุรูป กรณสาธนะ, อ ปัจจย ฯ

๖. อะไรชื่อว่าวันทวสมาส ฯ และวันทวสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ปตฺตจิวรี, สมณพราหมณา จัดเป็นอย่างไร ฯ

- ๕ นามนามตั้งแต่ ๒ ศัพท์ขึ้นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่าวันทวสมาส ฯ
- ๕ วันทวสมาสนั้น มี ๒ อย่าง คือ **สมาหาโร ๑ อสมาหาโร ๑** ฯ
- ๕ **ปตฺตจิวรี** จัดเป็นสมาหาโร ฯ
- ๕ **สมณพราหมณา** จัดเป็นอสมาหาโร ฯ

๗. ในปกติตัทธิตและวิภาคตัทธิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
สากฏิกโก ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตัทธิตไหน ฯ จงเขียนรูปวิเคราะห์มาด้วย ฯ

- ๕ ในปกติตัทธิต มีปัจจัย ๑ ตัว คือ **มย** ฯ
- ๕ ในวิภาคตัทธิต มีปัจจัย ๒ ตัว คือ **ธา โส** ฯ
- ๕ **สากฏิกโก** ลง **ณิก** ปัจจัย, ในตรตยาตัทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า
สกณฺเณ จรตฺติติ สากฏิกโก ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๖

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ..... ชื่อ..... ๑
- สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ..... ชื่อ..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ✕ ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ อ อิ อุ ชื่อรัสสะ มีเสียงสั้น เหมือนคำว่า
อติ ครุ ฯ
- ✕ สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ อา อี อุ เอ โอ ชื่อทีฆะ มีเสียงยาว เหมือนคำว่า ภาติ วรร
เสโท เป็นต้น ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ก. เม+อัย สนิเป็น..... ๑
- ข. ปจุตต+เอา สนิเป็น..... ๑
- ค. ตาสาห์ ตัดบทเป็น..... ๑
- ฅ. สพุกิเรว ตัดบทเป็น..... ๑
- ง. ในสระสนธิ โลโป ที่ต้น มี ๒ คือ ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ✕ ก. เม+อัย สนิเป็น มุยาย ฯ
- ✕ ข. ปจุตต+เอา สนิเป็น ปจุตตตญเอา ฯ
- ✕ ค. ตาสาห์ ตัดบทเป็น ตาส+อห ฯ
- ✕ ฅ. สพุกิเรว ตัดบทเป็น สพุกิ+เอา ฯ
- ✕ ง. ในสระสนธิ โลโป ที่ต้น มี ๒ คือ ลบสระหน้า ๑ ลบสระหลัง ๑ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. อะไรจัดเป็นนามนาม ฯ
- ข. สัพพนามเป็นชื่อสำหรับใช้แทนอะไร ฯ
- ค. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ฯ แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ฅ. เอต, อมฺห จัดเป็นสัพพนามชนิดไหน ฯ

ง. เสว, อิว แปลว่าอย่างไร ฯ เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ✕ ก. นามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ ที่ สิ่งของ เป็นนามนาม ฯ
- ✕ ข. สัพพนาม เป็นชื่อสำหรับใช้แทนนามนาม ที่ออกชื่อมาแล้ว เพื่อจะไม่ให้ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ซึ่งไม่เพราะหู ฯ
- ✕ ค. ศัพท์ที่เป็นเครื่องหมายกำหนดนับนามนาม ชื่อสังขยา ฯ
(สังขยานั้น) แบ่งเป็น ๒ คือ ปกติสังขยา ๑ ปุณฺณสังขยา ๑ ฯ
- ✕ ฅ. **เอต** เป็นนิยมนวิเสสนสัพพนาม ฯ
อมฺห เป็นปฺริสสัพพนาม ฯ
- ✕ ง. **เสว** แปลว่า วันพรุ่ง, เป็นนิบาตบอกกาล ฯ
อิว แปลว่า เพียงดัง, เป็นนิบาตบอกอุปมาอุปไมย ฯ

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. ในอาขยาต แบ่งกาลที่เป็นประธานไว้เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ข. กิริยาศัพท์ใด ชื่อเหตุกัตตุวาก ฯ และมีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ฯ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ✕ ก. ในอาขยาตนั้น แบ่งกาลที่เป็นประธานได้ ๓ กาล คือ
กาลที่เกิดขึ้นจำเพาะข้างหน้า เรียกว่า ปัจจุบันกาล ๑
กาลที่ล่วงแล้ว เรียกว่า อดีตกาล ๑
กาลที่ยังไม่มาถึง เรียกว่า อนาคตกาล ๑ ฯ
- ✕ ข. กิริยาศัพท์ใด กล่าวผู้ใช้ให้คนอื่นทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ใช้ให้คนอื่นทำนั้น
กิริยาศัพท์นั้น ชื่อเหตุกัตตุวาก ฯ มีอุทาหรณ์ว่า **สามิโก สฺมฺ โอทหนฺ ปาเจติ** นาย ยัง
(หรือใช้)พ่อครัว ให้หุงอยู่ ซึ่งข้าวสุก ฯ

๕. ต ปัจจัย ในกิริยาภิตก เมื่อประกอบกับธาตุซึ่งมี ทุ และ หุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็นอะไรได้บ้าง ฯ จงตอบพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบอย่างละ ๑ ตัว ฯ

จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. สุเขน ภริยํตีติ สฺมฺโร ฯ

ข. ธาเรตีติ ธาตา ฯ

๔. ต ปัจจัย ในกิริยาภิตก เมื่อประกอบกับธาตุซึ่งมี ท และ ห เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น ดังนี้

ธาตุมี ท เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น หน แล้วลบที่สุดธาตุ ตัวอย่าง จนโน อันเขามุ่งแล้ว, จท ธาตุ ในความปิด ฯ

ธาตุมี ห เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น หุ แล้วลบที่สุดธาตุ ตัวอย่าง รุหุ โงก แล้ว, รุห ธาตุ ในความงอก ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาดังนี้

๕. ก. สุขเขน ภริยตีติ สุภโร

(ผู้ใด) อันเขาเลี้ยงได้ โดยง่าย เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าอันเขาเลี้ยงได้โดยง่าย, เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ, ข ปัจจัย ฯ

๖. ข. ธาเรตีติ ธาตา

(ผู้ใด) ย่อมทรงไว้ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้ทรงไว้, เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ, ต ปัจจัย ฯ

๖. อะไรชื่อว่าตปฺปฐิสมาส ฯ และตปฺปฐิสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ราชปุตฺโต, สงขารทุกขํ จัดเป็นอย่างไร ฯ

๗. นามศัพท์มี อ วิภัติเป็นต้นในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื่องปลาย ชื่อตปฺปฐิสมาส ฯ
๘. ตปฺปฐิสมาสนั้น มี ๖ อย่าง คือ ทุตฺติยาตปฺปฐิส, ตตฺติยาตปฺปฐิส, จตฺตตฺติยาตปฺปฐิส, ปญฺจมีตปฺปฐิส, ฉฏฐีตปฺปฐิส, สตฺตตฺติยาตปฺปฐิส ฯ
๙. ราชปุตฺโต เป็นฉฏฐีตปฺปฐิสมาส ฯ
๑๐. สงขารทุกขํ เป็นสตฺตตฺติยาตปฺปฐิสมาส ฯ

๗. ในพหุลตฺติยิตและเสฏฐตฺติยิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
โกติ ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตฺติยิตไหน ฯ จงเขียนรูปวิเคราะห์มาด้วย ฯ

๑. ในพหุลตฺติยิต มีปัจจัย ๑ ตัว คือ อาล ฯ
๒. ในเสฏฐตฺติยิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร ตม อธิสส ก อธิ อธิ ฯ
๓. โกติ ลง อ ปัจจัย, ในตฺติยิตตฺติยิต ฯ วิเคราะห์ว่า
โกโค อสส อตฺติยิต โกติ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

พยัญชนะที่มีเสียงก้อง เรียกว่า..... ที่มีเสียงไม่ก้อง เรียกว่า.....,
พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ.....และ..... ๑๑ ตัวนี้ เป็นอโฆสระ ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ✕ พยัญชนะที่มีเสียงก้อง เรียกว่า โฆสระ, ที่มีเสียงไม่ก้อง เรียกว่า อโฆสระ,
- ✕ พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ก ข, จ ฉ, ฎ ฐ, ต ถ, ป ผ และ ส ๑๑ ตัวนี้ เป็นอโฆสระ ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. กิณฺหุ+อิม่า	สนธิเป็น.....	ฯ
ข. ปฏิสณฺหารวุตฺติ+อสุส	สนธิเป็น.....	ฯ
ค. เอตทโวจ	ตัดบทเป็น.....	ฯ
ฌ. ตถริว	ตัดบทเป็น.....	ฯ
ง. ในสระสนธิ ที่ฌ เป็น ๒ คือ.....		ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ✕ ก. กิณฺหุ+อิม่า สนธิเป็น กิณฺหุมา ฯ
- ✕ ข. ปฏิสณฺหารวุตฺติ+อสุส สนธิเป็น ปฏิสณฺหารวุตฺยสุส ฯ
- ✕ ค. เอตทโวจ ตัดบทเป็น เอตฺ+อโวจ ฯ
- ✕ ฌ. ตถริว ตัดบทเป็น ตถา+เอว ฯ
- ✕ ง. ในสระสนธิ ที่ฌ เป็น ๒ คือ ที่มะสระหน้า ๑ ที่มะสระหลัง ๑ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. คำพูดในบาลีภาษาจัดเป็นวจนะไว้เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
- ข. นามทั้ง ๓ นั้น ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง ฯ
- ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ เอกุณวีสติ ถึง อฏฺฐตฺตีสติ แจกตามแบบอะไร ฯ
- ฌ. เอก สัพพนาม แจกได้กี่วจนะ ฯ เหมือนอะไร ฯ
- ง. ทิวา, ยาวเทว แปลว่าอย่างไร ฯ เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

ก. คำพูดในบาลีภาษาจัดเป็นวจนะ ๒ คือ

เอกวจนํ คำพูดสำหรับออกชื่อของสิ่งเดียว ๑

พหุวจนํ คำพูดสำหรับออกชื่อของมากกว่าสิ่งเดียว คือตั้งแต่ ๒ สิ่งขึ้นไป ๑ ๒

ข. นามทั้ง ๓ นั้น ต้องประกอบด้วย ลิงค์ วจนะ วิภัติ ๒

ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ **เอภวนวิสติ** ถึง **อภุจตุตฺติสฺสตี** แจกตามแบบ อี การ์นต์ ในอิตถิลิงค์ (รตฺติ) เฉพาะฝ่ายเอกวจนะ ๒

ฅ. เอก สัพพนาม แจกได้ทั้ง ๒ วจนะ ๒ เหมือน ย ศัพท์ ในสัพพนาม ๒

ง. ทิวา แปลว่า วัน, เป็นนิบาตบอกกาล ๒

ยาวเทว แปลว่า เพียงใดนั้นเทียว, เป็นนิบาตบอกปริจเฉท ๒

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. ชาติุเหล่าใด เรียกว่าสกัมมชาติุและกัมมชาติุ ๒

ข. กิริยาศัพท์ใด ชื่อเหตุกัตตฺวาจาก ๒ และมีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ๒

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

ก. ชาติุเหล่าใดเรียกหากรรม ชาติุเหล่านั้นเรียกว่า สกัมมชาติุ ชาติุมีกรรม ๒

ชาติุเหล่าใดไม่ต้องเรียกหากรรม คือสิ่งอันบุคคลพึงทำ ชาติุเหล่านั้นเรียกว่า กัมมชาติุ ชาติุไม่มีกรรม ๒

ข. กิริยาศัพท์ใดกล่าวผู้ใช้ให้คนอื่นทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ใช้ให้คนอื่นทำนั้น กิริยาศัพท์นั้น ชื่อว่าเหตุกัตตฺวาจาก ๒ มีอุทาหรณ์ว่า สามโก สุกโก โทหนํ ปาเจติ นาย ยัง(หรือใช้)พ่อครัว ให้หุงอยู่ ซึ่งข้าวสุก ๒

๕. กิริยาภิตฺก คือ ภูโจ, อภิรมม แปลว่าอย่างไร ๒ สำเร็จรูปมาจากอะไร ๒

จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. สุเจน ภริยตีติ สุกโร ๒

ข. กุชฌติ สีเลนาติ โกรโณ ๒

ค. ปรมํ ภวติ เอตสฺมาติ ปภโว ๒

๒ ภูโจ แปลว่า ร่าเริงแล้ว ๒ สำเร็จรูปมาจาก ภูส ชาติุ ในความหัวเราะ, ต ปัจจัย, ชาติุมี ส เป็นที่สูดอยู่หน้า แปลง ต เป็น ฏ แล้วลบที่สูดชาติุ ๒

- ✎ อภิรุมม แปลว่า ยินดียิ่งแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก อภิ บทหน้า, รุม ธาตุ ในความยินดี, **ตฺนาทิ** ปัจจัย คือ **ตฺน ตฺวา ตฺวาน** มีอุปสัคอยู่หน้าแปลงปัจจัยทั้ง ๓ เป็น **ย**, ธาตุ **มิ มุ** เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง **ย** กับที่สุดธาตุ เป็น **มฺม** ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาดังนี้

- ✎ ก. **สุเขน ภริยิตฺติ สุภโร**
(ผู้ใด) อันเขาเลี้ยงได้โดยง่าย เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าอันเขาเลี้ยงได้โดยง่าย,
เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ, **ข** ปัจจัย ฯ
- ✎ ข. **กฺขุณฺณติ สีเลนาติ โภโร**
(ผู้ใด) ย่อมโกรธ โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้โกรธโดยปกติ,
เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในตัสสึละ, **ยุ** ปัจจัย ฯ
- ✎ ค. **ปจฺมํ ภวติ เอตสฺมาติ ปภโว**
(แม่น้ำ) ย่อมเกิดก่อน (แต่ประเทศ) นั้น เหตุนั้น (ประเทศนั้น) ชื่อว่าเป็นแดนเกิดก่อน
(แห่งแม่น้ำ), เป็นกัตตุรูป อปาทานสาธนะ, **อ** ปัจจัย ฯ

๖. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่ากัมมธารยสมาส ฯ และกัมมธารยสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ปณฺญาปาสาโท, ขตฺติยมาโน จัดเป็นอย่างไรหน ฯ

- ✎ นามศัพท์ ๒ บท มีวิภัติและวจนะเป็นอย่างเดียวกัน บทหนึ่งเป็นประธานคือเป็นนามนาม
บทหนึ่งเป็นวิเศษนะคือเป็นคุณนาม หรือเป็นคุณนามทั้ง ๒ บท มีบทอื่นเป็นประธาน ที่ท่าน
ย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่า กัมมธารยสมาส ฯ
- ✎ กัมมธารยสมาสนั้น มี ๖ อย่าง คือ วิเศษนบุพพบท, วิเศษนุตตรบท, วิเศษโนภยบท,
วิเศษโนปมบท, สัมภวานบุพพบท, อวธารณบุพพบท ฯ
- ✎ **ปณฺญาปาสาโท** จัดเป็นวิเศษโนปมบท ฯ
- ✎ **ขตฺติยมาโน** จัดเป็นสัมภวานบุพพบท ฯ

๗. ในชาตาติตฺตทิตฺตและสมุหตฺตทิตฺต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
สงฺฆิกํ ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตฺตทิตฺตไหน ฯ จงเขียนรูปวิเคราะห์มาด้วย ฯ

- ✎ ในชาตาติตฺตทิตฺต มีปัจจัย ๓ ตัว คือ **อิม อีย กีย** ฯ
- ✎ ในสมุหตฺตทิตฺต มีปัจจัย ๓ ตัว คือ **กณฺ ณ ตา** ฯ
- ✎ **สงฺฆิกํ** ลง **ณิก** ปัจจัย, ในตรัตยาติตฺตทิตฺต ฯ วิเคราะห์ว่า
สงฺฆสฺส สนฺตํ สงฺฆิกํ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๑. อะไรชื่อว่าพยัญชนะ ฯ พยัญชนะวรรคมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

✕ อักขระที่เหลือจากสระนั้น ๓๓ ตัว มี ก เป็นต้น มีนิคคหิตเป็นที่สุด ชื่อว่าพยัญชนะ ฯ

✕ พยัญชนะวรรค มี ๒๕ ตัว คือ

ก ข ค ฌ ง เรียกว่า ก วรรค

จ ฉ ช ฌ ญ เรียกว่า จ วรรค

ฎ ฐ ฑ ฒ ณ เรียกว่า ฎ วรรค

ด ถ ท ธ น เรียกว่า ด วรรค

ป ผ พ ภ ม เรียกว่า ป วรรค ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. กิสุ+อิธ สนธิเป็น..... ฯ

ข. วิทูนฺ+อคคํ สนธิเป็น..... ฯ

ค. เอวฺสา ตัดบทเป็น..... ฯ

ฌ. ตฺยาคํ ตัดบทเป็น..... ฯ

ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณ ๔ คือ ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

✕ ก. กิสุ+อิธ สนธิเป็น กิสุธ ฯ

✕ ข. วิทูนฺ+อคคํ สนธิเป็น วิทูนคคํ ฯ

✕ ค. เอวฺสา ตัดบทเป็น เอวฺ+อสฺสา ฯ

✕ ฌ. ตฺยาคํ ตัดบทเป็น เต+อหํ ฯ

✕ ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณ ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อาคโม ๑ ปกติ ๑ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. อะไรจัดเป็นนามนาม ฯ

ข. ปุลงฺลิคฺ มีการันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ไหนถึงไหน เป็นเอกวจนะ อิตถิลิงค์อย่างเดียว ฯ

ฌ. วิเสสนศัพท์นาม แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ง. ศัพท์เช่นไร เรียกว่าอพยยศัพท์ ฯ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ✕ ก. นามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ ที่ สิ่งของ จัดเป็นนามนาม ฯ
- ✕ ข. ปุณฺณลีล มีการ์นต์ ๕ คือ อ อิ อี อุ ฌ ๒
- ✕ ค. ปกตีสงขยาตั้งแต่ เอกุณวิสติ ถึง อฏฺฐนวุติ เป็นเอกวจนะ อิตถิลิงค์อย่างเดียว ฯ
- ✕ ง. วิเสสนสัพพนาม แบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ฯ
- ✕ จ. ศัพท์อีกจำพวกหนึ่งจะแจกด้วยวิภัติทั้ง ๗ แปลงรูปไปต่าง ๆ เหมือนนามทั้ง ๓ ไม่ได้คงรูปอยู่เป็นอย่างเดียว ศัพท์เหล่านี้ เรียกว่าอัพยศัพท์ ฯ

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าอาขยาต ฯ
- ข. ในอาขยาตนั้น ท่านแบ่งบทเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ✕ ก. ศัพท์กล่าวกริยา คือ ความทำ เป็นต้นว่า ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด ชื่อว่าอาขยาต ฯ
- ✕ ข. ในอาขยาตนั้นแบ่งบทเป็น ๒ คือ ปรัสสบท บทเพื่อผู้อื่น ๑ อัตตโนบท บทเพื่อตน ๑ ฯ

๕. กิริยาภิตก์ คือ วจนีย, ชินฺโน แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากอะไร ฯ

จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาด้วย

- ก. นิสุสายน น วสตีติ นิสุสโย ฯ
- ข. มลฺลยติ เอตยาติ มติ ฯ
- ค. วทตีติ วตุตา ฯ

- ✕ วจนีย แปลว่า (อันเขา) ฟังกล่าว ฯ สำเร็จรูปมาจาก วจฺ ชาติ ในความกล่าว, อนีย ปัจจัย, ลง สิ ปฐมาวิภัติ สำเร็จรูปเป็น วจนีย ฯ
- ✕ ชินฺโน แปลว่า แก่แล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ชิรฺ ชาติ ในความคร่ำคร่า, ต ปัจจัย ชาติมี รุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น ญณ แล้วลบที่สุดธาตุ ลง สิ ปฐมาวิภัติ สำเร็จรูปเป็น ชินฺโน ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาดังนี้

- ✕ ก. นิสุสายน น วสตีติ นิสุสโย
(ศิษย์) อาศัยซึ่งอาจารย์นั้นอยู่ เหตุนั้น (อาจารย์นั้น) ชื่อว่าเป็นที่อาศัยอยู่ (ของศิษย์), เป็นกัตตุรูป กัมมสาธนะ, อ ปัจจัย ฯ

๔ ข. มณฺเฑติ เอตายาติ มติ

(ชน) ย่อมรู้ ด้วยปัญญานั้น เหตุนั้น (ปัญญานั้น) ชื่อว่าเป็นเหตุรู้ (แห่งชน), เป็นกัตตุรูป กรณสาธนะ, ตี ปัจจัย ฯ

๔ ค. วทตฺติ วตุตา

(ผู้ใด) ย่อมกล่าว เหตุนั้น (ผู้ใด) ชื่อว่าผู้กล่าว, เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ, ตู ปัจจัย ฯ

๖. สมาสเช่นไร ชื่อว่าอัพยयीทวสมาส ฯ อัพยयीทวสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ พุทฺธรตนํ, ปจฺจกตฺตํ เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ

๔ สมาสที่มีอุปสัคหรือนิบาตอยู่ข้างหน้า ชื่อว่าอัพยयीทวสมาส ฯ

๔ อัพยयीทวสมาสนั้น มี ๒ อย่าง คือ อุปสัคคบุพฺพโก ๑ นิปาตบุพฺพโก ๑ ฯ

๔ พุทฺธรตนํ เป็นอวธารณบุพฺพท กัมมธารยสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า พุทฺธโร เอว รตนํ พุทฺธรตนํ ฯ

๔ ปจฺจกตฺตํ เป็นนิปาตบุพฺพท อัพยयीทวสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า ภตฺตสฺส ปจฺจกตฺตํ ปจฺจกตฺตํ ฯ

๗. ในเสฏฐัตถิตีและปุณณัตถิตี มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ เมธาวิ ลงปัจจัยอะไร ฯ ในัตถิตีไหน ฯ จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ฯ

๔ ในเสฏฐัตถิตี มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร ตม อียสฺส ก อีย อิกฺข ฯ

๔ ในปุณณัตถิตี มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตีย ถ ฐ ม อี ฯ

๔ เมธาวิ ลง วิ ปัจจัย, ในตทสฺสตถิตีทถิตี ฯ วิเคราะห์ว่า เมธา อสฺส อตฺถิตี เมธาวิ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.